

Uchwała Nr 240/2017
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 25 maja 2017 r.

**w sprawie wniosku Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie
o ponowne rozpatrzenie sprawy oceny programowej na kierunku
finanse i rachunkowość prowadzonym na Wydziale Nauk Społecznych
i Humanistycznych na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym**

Na podstawie art. 52 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1842, z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej uchwala, co następuje:

§ 1

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, uwzględniając opinię Zespołu Odwoławczego, uznało, iż wyjaśnienia i dokumenty przedstawione we wniosku Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie o ponowne rozpatrzenie sprawy oceny programowej na kierunku *finanse i rachunkowość* prowadzonym na Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym **nie uzasadniają zmiany oceny warunkowej** wyrażonej w Uchwale Nr 77/2017 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 9 marca 2017 r.

W Uchwale Nr 77/2017 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej stwierdzono, iż kryterium: *jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia* otrzymało ocenę „znacząco”, wobec powyższego, zgodnie z warunkami przyznawania ocen określonymi w Statucie PKA, uwzględniającymi stopień spełnienia poszczególnych kryteriów oceny programowej, nie zaistniały przesłanki do wydania oceny pozytywnej. Ocenę „znacząco” otrzymało także kryterium: *współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia*, natomiast pozostałe kryteria uzyskały ocenę „w pełni”.

Kryterium *jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia*.

W trakcie wizytacji ustalono, iż efekty kształcenia dla kierunku *finanse i rachunkowość* w niewielkim zakresie odnoszą się do umiejętności, co z uwagi na praktyczny profil kształcenia ma istotne znaczenie. Zdecydowana ich większość jest bowiem typowa dla profilu ogólnoakademickiego. Efekty kształcenia powinny być zatem w większym stopniu ukierunkowane na profil praktyczny, co powoduje, iż program studiów i treści kształcenia powinny zostać zmodyfikowane.

W odpowiedzi na raport powizytacyjny Uczelnia zadeklarowała „korektę kierunkowych efektów kształcenia od roku akademickiego 2017/2018, także z uwzględnieniem uruchomionych cykli kształcenia. Procedury te zostaną przeprowadzone zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie warunków prowadzenia studiów, a studenci zostaną o tym fakcie odpowiednio poinformowani. Korekta ta obejmie nie tylko sposób sformułowania samych efektów, ale także sposób ich powiązania z przedmiotami w ramach programu i planu studiów. Szczegółowej analizie poddana zostanie także sekwencja przedmiotów w planie studiów, co pozwoli na lepsze ukształtowanie ścieżki kształcenia”.

W przypadku studiów niestacjonarnych stwierdzono, że część studentów kształcona jest wyłącznie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Kształcenie to nie spełnia warunków określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 września 2007 r. w sprawie warunków, jakie muszą być spełnione, aby zajęcia dydaktyczne na studiach mogły być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (Dz. U. Nr 188 poz. 1347, z późn. zm.). W szczególności efekty kształcenia w zakresie umiejętności praktycznych, powinny być realizowane w warunkach rzeczywistych, a nie wirtualnych. Studenci mają dostęp do materiałów (plików pdf) zamieszczonych na platformie Moodle. W sylabusach nie wskazano, które przedmiotowe efekty kształcenia i treści kształcenia dla kursów e-learningowych mają być realizowane na zjeździe w Uczelni w sposób tradycyjny. Brak jest informacji o metodach weryfikacji postępów w osiąganiu efektów kształcenia dla treści realizowanych e-learningowo, a co za tym idzie brak jest w szczególności zapewnienia bieżącej kontroli postępów w nauce studentów. Ponadto, nie jest monitorowana aktywność studentów, brak jest tej aktywności na forach dyskusyjnych, czatach, nie ma zaliczania kolejnych części materiału. Oznacza to, że jest to forma blended – learning wspomagająca nauczanie tradycyjne, a nie je zastępujące. W ramach zajęć e-learningowych nie przewiduje się zjazdu otwierającego dany kurs, a także szkoleń studentów z zakresu obsługi platformy e-learningowej. Stwierdzono, że organizacja kształcenia jest nieprawidłowa, ponieważ przewiduje, że student na końcowym zjeździe realizuje zajęcia kontaktowe (ćwiczenia, warsztaty) dla danego przedmiotu oraz zdaje egzamin/zalicza ten przedmiot. W czasie wizytacji stwierdzono, że kadra nauczycieli akademickich nie jest przygotowana do prowadzenia zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Z udostępnionych Zespołowi Oceniającemu PKA do analizy raportów kursów e-learningowych realizowanych w roku 2015/16 i semestrze zimowym 2016/17 wynika, że kursy rozpoczynały się z dużym opóźnieniem (od jednego do trzech miesięcy), np. w semestrze zimowym 2015/16 - 25.01.2016 (Makroekonomia), w semestrze letnim 2015/16: 15-17.05.2016 (Rachunek kosztów, Statystyka, Ekonometria). Na platformie zamieszczano tylko materiały PDF do studiowania, a studenci mieli kontakt z wykładowcą jedynie poprzez e-mail. Nie realizowano efektów kształcenia w przypadku kursów z Ekonometrii, Matematyki finansowej lub realizowano je tylko częściowo - Rachunek kosztów.

Metoda kształcenia na odległość wymaga zapewnienia wirtualnego kontaktu z prowadzącym oraz dużej aktywności ze strony studenta, czego kursy te nie spełniały. Niezbędna jest zatem rzeczywista i systematyczna interakcja studentów z wykładowcami prowadzącymi dany przedmiot. Ważne są czaty, fora dyskusyjne i inne formy wymiany poglądów, przy czym aktywność studentów musi być systematycznie monitorowana i w miarę potrzeb stymulowana. Ponadto kształcenie w ramach e-learningu daje wiedzę, ale nie umiejętności, zatem na kierunku o profilu praktycznym zajęcia e-learningowe mogą dotyczyć tylko wybranych tematów, w przeciwnym razie nie zostaną osiągnięte efekty kształcenia w zakresie umiejętności. W sylabusach nie wskazano, które treści są realizowane na zajęciach w formie tradycyjnej, a które na zajęciach e-learningowych, co nie pozwalało na ocenę możliwości osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia w zakresie umiejętności.

Z odpowiedzi na raport powizytacyjny wynikało, że Uczelnia podjęła działania naprawcze dotyczące kształcenia na odległość, w tym przygotowano projekt *„Regulaminu organizacji zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie”*. Władze Uczelni zadeklarowały, *„pełne dostosowanie kształcenia prowadzonego w trybie online do obowiązujących wymogów i standardów do czasu rozpoczęcia roku akademickiego 2017/2018”*. Prezydium przyjęło do akceptującej wiadomości podjęte działania, stwierdzając, że przedstawiony przez Uczelnię

materiał nie obejmuje zmian, które powinny zostać wprowadzone już w semestrze letnim 2016/2017 roku.

Stanowisko Uczelni

Rektor WSPiA w Lublinie poinformował, że dokonano „przemodelowania efektów i wzmocnienia w nich części praktycznej”. Nowe efekty kształcenia przyjęto w drodze uchwały nr 268/2017 Senatu z dnia 21 lutego 2017 r., i zadeklarowano ich wprowadzenie od 1 października 2017 r. Zdaniem Wnioskodawcy nowe efekty kształcenia lepiej odzwierciedlają praktyczny profil kształcenia. Jednocześnie Uczelnia powiadomiła, że plan i program studiów uwzględniający zmiany w efektach kształcenia zostanie przyjęty przez Radę Wydziału nie później niż w maju 2017 r. Ponadto do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy dołączono notatkę ze spotkania z nauczycielami akademickimi, w trakcie którego zobowiązano ich do dostosowania treści przedmiotowych do praktycznego charakteru zajęć. Wobec licznych nieprawidłowości stwierdzonych przez Zespół Oceniający Uczelnia zrezygnowała z kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, a studenci zostali włączeni do „standardowych grup studiów prowadzonych w formie niestacjonarnej”. Ponieważ system wykorzystywania metod i form kształcenia na odległość wymaga „opracowania od podstaw”, dlatego powołano zespół roboczy, którego zadaniem jest opracowanie nowego modelu takiego kształcenia. Prace tego zespołu mają na celu przygotowanie wytycznych formalnych i merytorycznych dotyczących programów kształcenia w ramach studiów online oraz wypracowanie „mechanizmów kontrolno - oceniających wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia celu zapobieżenia w przyszłości podobnym błędom i nieprawidłowościom”.

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia przedłożyła uchwałę Senatu zawierającą wykaz nowych efektów kształcenia, które można uznać za właściwe dla praktycznego profilu kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość*. Prawidłowo wskazano przedmioty, które – przy założeniu ich poprowadzenia z wykorzystaniem metod i form nauczania typowych dla profilu praktycznego – pozwalają na osiągnięcie kierunkowych efektów kształcenia. Jednocześnie Uczelnia nie przesłała uchwały Rady Wydziału zatwierdzającej nowy program i plan studiów oraz kart przedmiotów (sylabusów) potwierdzających, że dobór przedmiotowych treści kształcenia oraz metod i form kształcenia, a także sposoby weryfikacji efektów kształcenia odpowiadają praktycznemu profilowi studiów, **dlatego zarzut częściowo pozostaje w mocy.**

Natomiast deklarację Uczelni dotyczącą rezygnacji z wykorzystywania w procesie kształcenia metod i technik kształcenia na odległość Prezydium przyjmuje do akceptującej wiadomości.

Kryterium współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia.

W trakcie wizytacji stwierdzono, że Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie współpracuje z różnymi pracodawcami tylko w zakresie organizacji praktyk studenckich. W związku z przejściem z profilu ogólnoakademickiego na profil praktyczny udział interesariuszy z otoczenia społeczno-gospodarczego, w szczególności w zakresie projektowania, opiniowania i ewaluacji programu kształcenia powinien zostać zwiększony.

Władze Uczelni deklarowały powołanie Rady Rozwoju WSPA, której celem miało być opiniowanie oferty dydaktycznej WSPA, a w szczególności nowych kierunków studiów wyższych i studiów podyplomowych; opiniowanie i wspieranie władz WSPA w podejmowaniu decyzji o charakterze strategicznym; współpraca z władzami WSPA w zakresie aktywizacji zawodowej studentów i absolwentów WSPA. Dodatkowo, dla każdego kierunku osobno miała zostać powołana odpowiednia Rada Konsultacyjna,

w skład której wchodziłby: prodziekan ds. danego kierunku studiów – jako przewodniczący oraz od 5 do 10 przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego.

W odpowiedzi na raport powizytacyjny Uczelnia powiadomiła jedynie, że zwołano posiedzenie Rady Konsultacyjnej kierunku bez informacji o jej pracach, natomiast brak jakichkolwiek informacji o powołaniu Rady Rozwoju WSPA. Ponadto Uczelnia „podjęła wstępne ustalenia zmierzające do zwiększenia liczby porozumień w zakresie prowadzenia trzy - miesięcznych praktyk zawodowych, które pozwolą studentom na lepsze dostosowanie miejsca praktyk do swoich zainteresowań zawodowych”.

Powyższa informacja nie pozwoliła na zmianę stanowiska sformułowanego w czasie wizytacji, bowiem efekty podjętych przez Uczelnię działań będą mogły zostać zweryfikowane dopiero w toku powtórnej oceny programowej.

Stanowisko Uczelni

Uczelnia poinformowała, iż zarządzeniem Rektora powołana została Rada Rozwoju Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie. Pierwsze posiedzenie tego gremium zaplanowano na 10 maja. W skład rady weszło 17 przedstawicieli władz samorządowych, przedsiębiorstw, instytucji i stowarzyszeń.

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia podjęła działania, które w przyszłości mogą poprawić jakość jej współpracy z otoczeniem społecznym i gospodarczym. Radę Rozwoju WSPiA tworzą osoby o znaczącym dorobku zawodowym. Jednocześnie trzeba zauważyć, że w jej składzie zdecydowanie przeważają przedstawiciele władz samorządowych, podczas gdy specyfika kierunku *finanse i rachunkowość* wymaga pogłębionej współpracy z przedstawicielami sektora przedsiębiorstw, zwłaszcza przedsiębiorstw realizujących usługi finansowo-księgowe. WSPiA w Lublinie nie przedłożyła informacji o efektach pracy Rady Konsultacyjnej, w tym o poszerzeniu liczby miejsc odbywania praktyk, tym samym należy uznać, że **zarzut częściowo pozostaje w mocy**.

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Prezydium PKA na podstawie przedstawionej wyżej argumentacji nie znalazło uzasadnienia do zmiany oceny kryterium *jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia*, wobec czego nie zaistniały przesłanki do zmiany oceny warunkowej ustalonej Uchwałą Nr 77/2017 z dnia 9 marca 2017 r. oraz terminu kolejnej oceny wyznaczonej na rok akademicki 2017/2018.

Prezydium PKA przyjmuje działania naprawcze podjęte przez Uczelnię do akceptującej wiadomości, jednak podtrzymuje stanowisko że ocena skuteczności tych działań wymaga ponownej wizytacji.

§ 2

Uchwałą Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
2. Rektor Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
POLSKIEJ KOMISJI AKREDYTACYJNEJ

Krzysztof Diks